

ken *Jørgen Nash* (72). Kong Hane med sin røde krone · og med sit røde tjugeskæg · skal nakke ømt sin yndlingskone · og stemple hendes rugæg. · · De små skal lege »høns på rede« · på hendes brede solskinsryg, · men pippe gemt, når sol er nede, · og hun i krogen svulmer tryk *Marinus Børup* (73). De braskende haner, de skrabende høns · har kærlighedsvaner, som er deres køns. · Men solkongen ser som en smilende fader · på hønsehusdrotternes fyrrige lader. · Hver kam er så gloende, kødlappen svullen – · hvor blomstrer de yppigt som valmu'r på mulden! *Ludvig Holstein* (74).

Morgenhanen atter gol, · slog med dugget vinge. N. F. S. Grundtvig 1833; lystig hanen gol, · hilste glad Guds sol *B. S. Ingemann* (75). De unge haner, der krummer hals · til dyst og skingrende gjald *Hans Henriksen* (76); og landsbyens haner fra raner og hjald · fjernt hilste den høje med langeligt gjald *Jeppe Aakjær* (77). Nu skingrer en morgenhane · med lys i sin solsopran, · dens tunge, dens røde gane · er stor som en ildtulipan *Alex Garff* (78); som disse vågnende haner, · der galer mod forårets gry, · står torvets tulipaner · og farver en vintergrå by *Ludvig Holstein* (79); tulipaner står flammende røde · og minder om glørøde hanekamme · og glørøde hanegal *Otto Gelsted* (80).

Hanen flænger · nattens kjortel af blod · hanen den røde · blodtung er morgenen *Henning Mortensen* (81); og morgenhanen · gik frem og gol · og bade vingen i dag og sol. · Da funkled over · hans fjederham · som syvtakket stjerne den flammende kam *Hans Hartvig Seedorff* (82). Ja, sådan rejste det årle gry · for hanegalet sig rankt påny! · En gylden vifte slog ud sin favn · og signed' dagen i lysets navn. · En vældig hane med blodig kam · lod galets svøbe slå mørkets slam *Laurits Skov* (83). En hane, galende på sølvtrumpet, · fremmaner dagen *Kai Friis Møller* (84), der gik en hane hver mogenstund · og stødte i lysets trompet *Harald H. Lund* (69); hanen støder hårdt i hornet *Søren Noe-Nygaard* (85). Nu galer hanerne morgenlydt. · Al verden venter på noget nyt, · af gry og genfødtthed gennemgydt. · · Og haner galer så lyst og lydt, · at fjernt og gammelt bli'r nært og nyt, · af gryet evighedsgennemgydt *K. L. Kristensen* (86).

Når solen stiger af bølgedale · begynder hr. hane straks at gale: · herud af sengen, I dovne ka'le! · – Ja *han* kommer nemt af dynen op, · han svøber blot dynen om sin krop *Chr. Richardt* (87). Hør! haner kalder med messerøst · på bønder i blunden-de sogne *Jes Trøst* (88); en hane springer op · på prædikestolen · og bilder sig ind · den vækker solen. · · Hovmodet rejser · sin højrøde kam · og solen rødmer · forpjusket af skam *Ove Abildgaard* (89).

Højt galer hanen fra møddingens top · og kalder alverden af senge (a), og gennem de stjernede nætter · hører jeg hanernes gal, · der varsler en kommende morgen, · stille, blå og sval (b); nu galer mit hjemlands haner · og Danmark vågner til dag. · Men ingen i Danmark aner, · at hanernes fjedre er faner, · der maner til sejr og til slag (c) *Hans Hartvig Seedorff* (90).

Gårdenes hanegal hæver sig, · lysende, røde *Frank Jæger* (91); der smælder en fanfare · i hvert et hanegal *Aage Lind* (92); gårdhanen stikker sit hoved frem, · bryster sig stolt og galer *H. C. Andersen* (1830). Våren går med hanegal, · bejlerbrus og fjederpral · gennem alle sogne; · · og hanerne ryster den luende lap · i dit solskin · og skingrer langs grøfter og gærder om kap · i dit solskin *Ludvig Holstein* (93); haner galer mod solen med gloende kamme · og spejlende fjer *William Heinesen* (94). Nu galer gryets hane · og løfter som et skønt symbol · sin kams blodrøde fane *Anders W. Holm* (95); hanen galer, purpurrød i kammen · og træder menuet med hønsefruen, · som nylig kaglene har lagt sit æg *Holger Drachmann* (96).

På møddingen hanen står · og galer og skrukker: kok, kok, kok *H. V. Kaalund*; på gårdens mødding hanen står · og galer ellefvild – · i hanens vinger solen får · et sjældent farvespil *Knud Fr. Gamborg* (97); årets fylde som stråler · i deres haler, · de ånder sommer af næbbet · hver gang de galer *Frank Jæger* (98); fjernt et sted i horisonten, · næppe hørt: et hanegal – · som et punkt på himmelranden, · som rubinen i en ring *Piet Hein* (99); hanegal over lyse sind · stiger bag gavl og grene · hvæset som kniv mod stene *Thøger Larsen* (100); triumfens toner i hanegalene, · en vårsol vækker de, · stor og pralende *Frank Jæger* (101).

I sandhed, lille far, du er en hane, · det hører man – så galt du dog kan gale! · Så prægtigt din blanke fjedervækster · omstråler din beskedne stumpehale! · · I dag har du forlystet elve høner, · mens resten utålmodigt stod og trippede. · Nu ser du mildt platonisk over flokken · og siger: Gud, hvor hunner er forhippede! *Lise Sørensen* (102).

I dag spanker kokken · i marken med flokken · og galet har forårskulør *Erling Kristensen* (103); hanen – som det svage køns · fødte værge – sine høns · første gang i marken fører; · stolte de hans galen hører: · hvilken styrke, hvilken klang! *Sophus Bauditz* (104):

Hanens galen lyder så arrig som en ed; · hanen er en farlig fyr, · sådan han kan prale, · hoppe op og gør postyr, · bande fanden gale. · Hønen siger kun så lidt, · men hun tænker sikkert sit, · vralter ind i bøvlén, · og gør æg i vrøvlen *Jeppe Aakjær* (105).

Vejrhanen vågner – · krør sig og galer til blæsten; ·

kom op og spis på mit tårn! *Johs. Kirkegaard* (106).

Anton Berntsen, Æ kok; Æ koks liigtål (107); Alex Garff, Kykeliky [vejrhanen] (108), Hanesang (109); Karl Gjellerup, De to vejrhaner (110); Aage Hoffmeyer, Ved skoleballet (111); Iljitsch Johannsen, Vejrhanesang (112); Axel Juel, Hanen (113); K. L. Kristensen, Morgenhanerne (86); H. V. Kaalund, Hanen, Kyllingerne (114); Louis Levy, Morgendæmring, Hanevers (115), Den bedrøvede Peter (116); Zakarias Nielsen, Haneben (70); J. Gr. Pinholt, Hanekyllingen (65); Valdemar Rørdam, Hanegal (117); Hans Hartvig Seedorff, Hanekamp (118); Ingeborg Maria Sick, Hanegal (119); Laurits Skov, Hanegal ved morgengry (120); Albert Thurah, Fabel om tyve høns og en hane (121); Johannes Wulff, Hanen Kaifas (122), Haneskam (123).

LITERATUR: (1) 579b 25f; (2) 328 18,1877, 226; (3) 47 34,40f; (4) 578d 172; (5) 511d 133; (6) 101 70f; (7) 67 7; (8) 476b 154,169; (9) 679 19,35f; (10) 347 16; (10a) 213b 1,29; (11) 657 30/4 1955; (12) 668 101f; (12a) 357 191; (13) 578b 22f,116; (14) 698 47; (15) 209 17; (16) 561 20; (17) 578c 67f; (18) 90 47; (19) 585 358; (20) 405 upag.; (21) 568 11; (22) 361b 26; (23) 580b 15,52; (24) 361d 54; (25) 118d 15; (26) 302 60; (27) 524g 121; (28) 194c 19; (29) 726b 31f; (30) 434 49; (31) 425b 58; (32) 37

72; (33) 542 32; (34) 432 upag.; (35) 629 5; (36) 249 26; (37) 684 32; (38) 37c 13f; (39) 52b 49; (40) 117 26f; (41) 391c 36; (42) 432b upag.; (43) 549c 24-31; (44) 572 78; (45) 607e 82f; (46) 607 53-57; (47) 689b 33-37; (48) 3b 51; (49) 166 43; (50) 430b 126; (51) 221 1.2, 374; (52) 408 17/6 1948; (53) 187j 135; (54) 685 148f; (55) a ABC-Bogen (1858); b Gårdhanen og vejrhanen (1860); (56) 174c 9-12; (57) 150 184f,187f; (58) 472e 54; (59) 549c 2,30; (60) 685 1,100; (61) 90 46; (62) 31 213; (63) 149 4,1778,47; (64) 404c 115; (65) 568 11f; (66) 295 upag.; (67) Stænk og dråber 33; (68) 631b 186; (69) 432g 15,19; (70) 510 61f; (71) 417d 43; (72) 489b upag.; (73) 101d 33; (74) 313b 54f; (75) 329 7; (76) 289 58; (77) 764m 52; (78) 226 71; (79) 313d 100; (80) 228g 21; (81) 464 71; (82) 637b 12; (83) 649 27; (84) 482 158 sml. 57; (85) 514 43; (86) 392b 19f; (87) 607g 230; (88) 706 9; (89) I 17; (90) a 637l upag.; b 637c 63; c 637d 69; (91) 361f 60; (92) 425c 13; (93) 313b 59,61; (94) 282 28; (95) 307 28; (96) 158d 27; (97) 222 7; (98) 361e 11; (99) 281 17. saml. 2o; (100) 417c 10; (101) 361c 18; (102) 683 25; (103) 391c 52; (104) 38 13; (105) 764i 59; (106) 372 14; (107) 52b 42f,44f; (108) 226b 11f; (109) 226c 44; (110) 230 26; (111) 304 64f; (112) 350c 34-36; (113) 352e 38-40; (114) 404b upag.; (115) 421b 27,44; (116) 421 30f,80; (117) 617j 7-9; (118) 637d 69-73; (119) 639 105f; (120) 649 26-28; (121) 696b upag.; (122) 751b 118-32; (123) 751c 23f.

»I hønsegården«.
Tegning
af G. Rode i
Christian
Richardt:
En Billedbog,
1868.

